

Samordning av offentlig tjenstepensjon – nødvendige endringer som følge av etterlattereformen i folketrygden – NITOs høringsuttalelse

NITO er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer med over 100 000 medlemmer og organiserer i alle sektorer.

1. NITOs syn

Endringene i folketrygdloven som følge av etterlattereformen (nye etterlatteytelser) gjør det nødvendig å endre reglene om samordning av de bruttoberegnete ytelsene fra offentlig tjenstepensjonsordning.

NITO mener prinsippene i samordningsregelverket i størst mulig grad må videreføres. NITO er likevel enig i at oppsatt brutto alderspensjon ikke bør samordnes med omstillingsstønad.

Der det ikke er mulig å gjenscape virkningen av gjeldende samordningsregler fullt ut må samordningsreglene tilpasses slik at resultatet for tjenstepensjonene i størst mulig grad blir det samme som tidligere.

Når det gjelder enke- og enkemannspensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning ser NITO fordeler med at nye tilfeller etter 2024 får ektefellepensjon beregnet som en nettoytelse fra tjenstepensjonsordningen og mener at dette kan være en god løsning.

I tilfeller der omstillingsstønnen bortfaller har departementet stilt spørsmål ved om samordningsfradraget også bør reduseres forholdsmessig for arbeidsinntekt. NITO mener at det ikke bør gjøres endringer i samordningsreglene på en slik måte at det kommer i konflikt med arbeidslinja og insentiver til arbeidsinntekt.

Gjenlevende personer som har egen uføretrygd eller alderspensjon fra folketrygden, får etter reformen kun sin egenopptjente pensjon årlig regulert. Verdien av gjenlevendefordelen i folketrygden videreføres som et eget tillegg til alderspensjonen og holdes nominelt uendret etter innvilgelse. I disse tilfellene foreslår departementet at samordningsfradraget fortsatt skal reguleres årlig, slik at tjenstepensjonen ikke blir høyere som følge av lavere ytelse fra folketrygden. Dette bør gå begge veier, og tjenstepensjonen bør heller da ikke bli lavere som følge av høyere ytelse fra folketrygden. Dette vil gi samme resultat som i tilfeller der man innfører en nettoppensjon.

NITO tar forbehold om at det er tale om et komplisert regelverk, hvor endringer kan medføre utilsiktede konsekvenser for ytelsene fra offentlig tjenstepensjon.

2. Merknader til enkelte punkter i høringsnotatet

I høringsnotatet av 9. desember 2022 har AID gitt en god oversikt over et svært komplekst tema. Vi har noen få merknader knyttet til punktene i notatet:

Til 2.5 Forholdet til Forordning (EF) 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009

Vi legger til grunn notatets konklusjon om at forslagene ikke bryter Norges forpliktelser etter forordningene, og har heller ikke undersøkt dette i detalj.

Til 5.2.2

Når den samordningsfrie delen av omstillingsstønaden blir 0,5 G, er resultatet ikke urimelig. Ved presentasjonen av nye samordningsregler merker vi oss at den verdien som ligger i fiktivfordelen i tilleggspensjon ikke omtales. At dette er en verdi som ikke erstattes, kunne med fordel vært nevnt.

Til 5.5

Innføring av en samordningspliktig omstillingsstønad, gir grunn til å vurdere om det bør skje en tilpasning av samordningslovens § 19, som i utgangspunktet var ment å være uttømmende, men som henviser til § 24.

Samboere har ikke rett til tjenstepensjon, se 3.1.1 og 5.1

Det er ikke problematisert i høringsnotatet at samboende etterlatte har rett til etterlattefordeler i folketrygden, men ikke i tjenstepensjonsordningen. Dette temaet hører hjemme ved en samlet gjennomgang av reglene for rett til pensjon til etterlatte..

Vi har merket oss at det under henvisning til Prop. 13 L (2020–2021) under punkt 5.1 er det uttalt at:

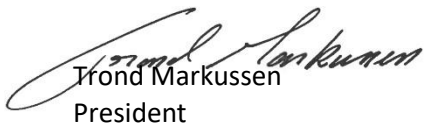
«I lovproposisjonen uttalte Arbeids- og sosialdepartementet at det også kan være grunn til å se nærmere på en modernisering av gjenlevendeytelsene fra offentlig tjenstepensjonsordning i lys av reformen av folketrygden. Det sistnevnte vil departementet komme tilbake til på et senere tidspunkt.»

Avviklingen av gjenlevendetillegget for alderspensjon og uføretrygd til gjenlevende innebærer en avvikling av ytelser fra folketrygden som ikke erstattes av noe annet. I lys av dette blir etterlatteytelsene i tjenstepensjonen viktigere. Satsen i nettoordningene er også fastlagt under forutsetning om at det har eksistert ytelser fra folketrygden. Dette taler for å styrke etterlatteordningen i tjenstepensjonen, og ved en modernisering av ytelsene er tiden inne for å utvide ordningen til også å omfatte samboere.

Vi stiller oss bak Etterlatteutvalget uttalelse i NOU 2017:3 pkt. 6.6.2

«For å få et regelverk som harmonerer bedre med dagens samlivsmønstre, mener utvalget at det bør vurderes om ikke bare ekteskap, men også langvarig samboerskap kan gi grunnlag for rett til ny etterlatteytelse. Det vises i denne sammenheng til NOU 1999: 25 Samboerne og samfunnet, hvor et flertall foreslo innføring av etterlattepensjon til samboere som har levd sammen i minst fem år.»

Vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Egil Thompson
Generalsekretær